

Mens et Manus

Skånes konstförening, Bragegatan 15 Malmö

Vernissage 6.5 kl 18.30

6.5-29.5

Medverkande konstnärer:

Sarah Browne

Peter Kädergård

Magnhild Øen Nordahl

Curators:

Hans Carlsson och Ellen Arvidsson

Mens et Manus berör frågor om hantverk, praktiskt kunnande och handens relation till maskinen. Utställningens tematik kretsar även kring makten över produktionsmedlen och kunskapen om världen runt omkring oss – så som denna kunskap aktualiseras av kroppens förhållande till görandet.

En åtskillnad gjordes tidigt i konstens barndom, när konsten började framstå som ett autonomt fält i slutet av 1700-talet: en åtskillnad mellan det autonoma konstobjektet, gjort för att upplevas och beskådas snarare än att vidröras och brukas, och hantverksprodukter och andra vardagliga ting.

Samtidigt går det tidigt att finna en annan tradition i den europeiska konsthistorien – den som ville estetisera och försköna såväl arbetet som världen i stort. Inte minst växte denna tradition sig stark som en reaktion mot industrialismens framväxt. Så skrev exempelvis William Morris, en förgrundsgestalt inom Arts And Crafts-rörelsen, 1889 att: ”Syftet med att tillämpa konst på nyttoföremål är dubbelt: för det första att tillföra skönhet till resultaten av människors arbete, vilka annars vore fula; och för det andra att tillföra glädje till själva arbetet, vilket annars vore plågsamt och avskyvärt”.

William Morris var socialist, och upptagen med problemet att endast det övre skiktet i samhället hade råd att göra sin vardag vacker. Och flera gånger i historien har kravet på inflytande över produktionsmedel och hantverk varit knutet till en vilja hos en grupp att inkluderas, eller få upprättelse för en typ av arbete. Ett exempel från konstfältet är utställningen *Kvinnfolk* som tog plats på Malmö Konsthall 1975 och som syftade till att ge konst, hantverk och arbete som utförts av kvinnor upprättelse och erkännande. Det var arrangörernas uttalade syfte att deras utställning skulle “börja minnas, hämta kunskaper, styrka och inspiration ut historien för att sedan med full kraft gå framåt och återerövra, vår

förlorande kultur. Det är inte den gamla hemslöjden vi ska återerövra, utan arbetsuppgifterna och redskapen. Med kontroll över arbetet formar vi sedan den kultur vi själva vill ha.”

Mens et Manus berör delvis samma territorium som ovan nämnda referenser. Men i utställningen är frågan kanske först och främst vart den praktiska kunskapen lokaliseras, och först i andra hand hur den tillgås, och vem som har tillgång till den. En diskussion som förs inte minst mot bakgrund av uppkomsten av nya digitala produktionsmöjligheter, allt mer knutna till allt fler människors vardag.

Som exempelvis i Magnhild Øen Nordahls film, *How to Make a Utah Teapot*. Här får vi se en mycket erfaren keramiker göra en ”Utah Teapot” ett standardiserat referensobjekt för 3D-modellering. Objektet, som har en virtuell härkomst, ges genom keramikerns händer en existens i den riktiga världen via en traditionell hantverksteknik. Nordahl intresserar sig mycket för den här typen av transformationer av kunskap: från en analog till en digital värld. I hennes installation *Occupational Knots* kombineras anspelningar på knutens betydelse för olika hantverk, med referenser till vetenskapens användning av knuten.

De sista orden i Sarah Brownes film *The Invisible Limb* lyder ”Can we redeem beauty for use?”. Frågan ställs efter en film som delvis reflekterat kring varför skulptören Charlotte Posenenske upphörde med sin konst, för att istället arbeta som sociolog med ett fokus på lönestrukturer och arbetsplatsmiljö. Det berättas att detta skedde på grund av en misstro mot konsten, och dess visuella yta. En yta som tenderar att dölja andra verkligheter: hantverk, arbete och missförhållanden. Är konsten endast en dröm om att slippa arbete, ärvd från antikens filosofer som lät slavar och kvinnor upprätthålla det dagliga arbetet för att själva ägna sig åt kontemplation? Den polemiska frågan ställs av filmens speakerröst, en fråga som berör just frågan om vems arbete som värderas (och vems arbete som förtjänar att kallas konst eller hantverk), och på vilka grunder.

Peter Kädegårds bildvärld erbjuder å sin sida perspektiv på hur industrisamhället kan erbjuda, inte bara avhålla människor ifrån, det kreativa görandet. Hans bildvärld ter sig lätt dystopisk, i den blandas uppdelade bitar av ting, maskiner och mekaniska apparater, som ges en ny innebörd i installationens form, inte utan en viss absurd humor. Dessa Cut-up-objekt har dock funktioner (till exempel att skapa musikliknande ljud) som kontrolleras av någon med kunskap nog att hacka sig till en vackrare värld, och med patos nog att själv definiera det egna görandet som ett hantverk.

Noter:

Kvinnfolk, utställningskatalog, Malmö Konsthall, 1975.

William Morris, ”Dagens konst och hantverk”, 1889. Citat från Skrifteserien Kairos nr 8:1 *Design och konst*.

Sarah Browne

***The Invisible Limb* (2014)**

Film, 20 min

Credits:

Klippt, skriven och redigerad av Sarah Browne

Featuring: Cynthia Moran

Filmfograf: Kate McCullough

Kamera: Kate McCullough, Sarah Browne

Voiceover: Amanda Elena Conrad

Komposition: Alma Kelliher

Koreografi: Fearghus Ó Conchúir

Forskningsassistent: Christin Müller, Laura Wünsche

Arkiv: Hessischer Rundfunk, WDR mediagroup

Översättning: Petra Gaines

Färgsättning: John Beattie

Ett speciellt tack riktas till: Burkhard Brunn, Jessica Foley, Natascha Reigger,

Fire Station Artist Studios, Dublin, och Weltkulturen Museum, Frankfurt

filmen gjord för basis, Frankfurt.

Filmen *The Invisible Limb* är den tredje delen av en serie verk som kretsar kring frågor om genus, arbete och representation. Filmen handlar bland annat om den avlidna Frankfurtkonstnären Charlotte Posenenske, känd såväl för sitt konstnärskap som hur detta upphörde när arbetet som sociolog - studier av löne- och arbetsvillkor - vidtog. I *The invisible limb* får vi också stifta bekantskap med den irländske stenhuggaren Cynthia Moran, som är född samma år som Posenenske. Filmen har delvis spelats in på Giant Causeway, Co. i Antrim på Nordirland, och har en visuell rytm, som bl a bygger på likheter mellan skulpturala objekt.

Sarah Browne är konstnär verksam på Irland. Hennes forskningsbaserade metoder undersöker kunskapens materialitet, så som den framstår genom osynliga maktstrukturer som möter kroppslig erfarenhet. Browne arbetar med video, text, publicering och performance – såväl i som utanför en traditionell konstkontext.

Peter Kädergård

A Source of Uncertainty

Mixed Media-installation, 2015

+

Without a Mind My Body is Dumb and Blind

Mixed Media-installation, 2015

You Say I Am Mean Like a Machine, But What kind of Machine Do You Mean, #-8

Collage, 2014

A Source of Uncertainty är en maskin/skulptur, en "multi-media-maskin" som spelar ljud och visar rörlig bild. Verket bygger på upphittade beståndsdelar: från kassetbandspelare, video apparater, datorer och även möbler. *A Source of Uncertainty* kombineras med collage ur serien *You Say I am Mean Like a Machine, But What Kind of Machine Do You Mean*, som är uppbyggda av bilder på diverse mekaniska apparater och konstruktioner. Även i det här fallet har fragment av apparaterna/konstruktionerna använts för att byggas ihop till nya objekt – 2D-mekanismer, inspirerad av dystopiska domedagsmaskiner.

Peter Kädergårds praktik omfattar installation, video och collage. Han är verksam i Helsingborg och i Göteborg. Kädergård arbetar med upplevelser av västerländsk populärkultur; och hur fantasi och identitetsskapande omprövas genom alternativa rekonstruktioner av dito. Hans konst befinner sig ofta på gränsen mellan det icke-fungerande och det fullständiga misslyckandet. Kädergårds collage-baserade metod resulterar inte sällan i kinetiska skulpturer: rörliga, ljudande och mekaniska objekt som tillsammans utgör en surrealistisk bildvärld där low tech blir till high tech och vice versa.

Magnhild Øen Nordahl

Occupational Knots

Installation, 2014:

- 1. *We think of the string as having no thickness.* Syntetiskt rep, furuträ. Träkubens dimensioner: 33x19x75 cm**
- 2. *Trivial, Nontrivial, Impossible.* Aluminium, akrylrör, päronträ, stål, syntetiskt rep, bomullsrep, färgad betong, lind och furuträ. Dimensioner: 170x62x111 cm**
- 3. *Alternating out here.* Syntetiskt rep. 400 cm x 1,8 cm**
- 4. *Looking at axis from all different vantage points.* Glas i blykonstruktion, målad furu. Den rosa ramens dimensioner: 33,5x31x3 cm**
- 5. *The knot is infinitely far away.* Färgat gips, frigolit, målat furu, bomullsrep. Dimensioner: 187x83x67 cm og 55x60x55 cm.**
- 6. *Twist Untwist Unpoke Poke Slide.* Spraymålat stålrör, syntetiskt rep, bomullsrep, målad furu. Den grå kubens dimensioner: 56x21x21 cm.**

Pb?Ni?He?

Fanzine visat på storbildsskärm. Fanzinet samlar material från bl a Ashley Book of Knots, diverse böcker om topologi och matematisk knutteori, samt steg för steg guider för olika knutar, 2014

How to Make a Utah Teapot

Video, 10.55 min, 2016

Filmad av Anders Hultgreen

Producerad med stöd av Bergen Centre

for Electronic Art och Bergen Kommune

Occupational Knots är en serie skulpturer som är baserade på knutar som finns i den encyklopediska knutboken *Ashley Book of Knots* (1944); närmare bestämt ett kapitel i denna bok som presenterar knutar speciellt lämpade för olika yrkeskategorier. Bokens författare, Clifford W. Ashley, redogör för hur olika praktiska yrkesproblem kan lösas med hjälp av knutar. Konstnärens vardag kan exempelvis, enligt Ashley, underlättas: exempelvis då hen måste knyta fast sitt staffli i en sten när det blåser. Fanzinet *Pb?Ni?He?* är kopplat till skulpturserien, och består av material från praktisk såväl som matematisk knutteori. Den matematiska knutteorien, som även skulpturerna hämtar sina titlar från, uppstod ur hypotesen att allt i världen består av samma materia, fast formad på olika sätt, som olika knutar på nanonivå. Teorin fick så småningom ge vika för en mer välfungerande atommodell, och inte förrän man upptäckte knutar i mänskligt DNA hundra år senare kunde vetenskapsmännen dra nytta av hypotesen.

I videoverk *How to Make a Utah Teapot* får vi se keramikern Anne-Lise Karlsen dreja en Utah Teapot, ett standardiserat referensobjekt som används i programvara för 3D-modelering. Den virtuella tekannen utvecklades av den amerikanske informatikern Martin Newell i mitten av 1970-talet, och har uppnått en unik cyberkulturell status på grund av sin utbredning; den används idag som standardobjekt i flera 3D-modelleringsprogram.

Magnhild Øen Nordahl är verksam i Bergen. Hon arbetar med skulptur, installation, text och video. Ofta kretsar tematiken kring olika hantverkstraditioner. Øen Nordahls konst kan sägas diskutera synen på kunskap och hur denna är en produkt av såväl hantverksmetoder och praktiskt kunnande som teoretiska vetenskapliga tanketraditioner och klassificeringssystem.